

Het gewone doen is het moeilijkst

Hoe ver durft u te gaan?

1

Verschil als norm, niet als fout

- Eén gezin, twaalf kinderen, één tafel en waarden
- Geen spreadsheet, wel aandacht, arbeidsethos, vertrouwen
- Levens lopen uiteen: geen enkel maatschappelijk vraagstuk gaat aan het gezin voorbij

2

3

- Focus op uitvoerbaarheid, duidelijkheid en passende ondersteuning.
- Drie perspectieven
 - Het gezin waar het om draait
 - De professional die wil handelen
 - De bestuurder die moet sturen op betaalbaarheid én nabijheid.

Tussen wet en huiskamer

4

Startvraag

- Wie werkt hier dagelijks of wekelijks direct met gezinnen of jeugdigen?
- Wie zit vooral in beleid/bestuur/inkoop/toezicht?
- Noem in één woord wat jij gezinnen gunt van de jeugdzorg in jouw gemeente.

5

Waar sta jij?

Als je moet kiezen: waar zit voor jou nu de grootste spanning?

1. Tussen wetgeving en leefwereld
2. Tussen financiën en passende hulp
3. Tussen lokaal organiseren en regionale afspraken

Wat is op dit moment het meest bepalend voor wat er met een gezin gebeurt?

1. De letter van de wet
2. De beschikbare producten/contracten
3. Het professionele oordeel aan de keukentafel
4. De financiële ruimte

6

Doe effe normaal

- Geen enkele wet weet wat in een concreet leven juist is
- Grootste vraagstuk: ons eigen kompas en lef om het te gebruiken
- Kernvraag: hoe ver durven wij te gaan in:
 - Het zien van mensen
 - Het normaliseren van het gewone leven
 - Het maken van keuzes die kloppen voor kinderen en ouders
- Echte reikwijdte van zorg ligt niet in de markt, maar bij de mens

7

Het dagelijks leven als vertrekpunt

- Normaliseren ≠ verkapte bezuiniging
- Betekent: niet zorgsysteem, maar dagelijks leven als startpunt
- Niet elk probleem vraagt om een traject
- Soms: plek i.p.v. product, relatie i.p.v. indicatie

8

Het hart van het sociaal domein

- Het hart van het sociaal domein is de sociale basis
- Welzijn versterkt die basis
- Participatie maakt gezond: meedoen, gezien worden, ertoe doen
- Jeugdzorg en Wmo zijn mantels die worden toegevoegd als het gewone leven onvoldoende draagkracht biedt

9

Van toegang naar speelveld met nooduitgang

- Toegang, poort, loket, selectie is systeem-blik: alsof leven achter de voordeur van zorg ligt
- Werkelijkheid: leefwereld is basis, sociale infrastructuur, het speelveld
- Nooduitgang: route naar zwaardere hulp als vangnet, niet als standaard

10

MARC IS TWAALF EN LOOPT VAST OP ZIJN EIGEN BOOSHEID.
Frustraties stapelen zich op en ontladen zich in stevige uitbarstingen.

THUIS GROEIT DE ZORG, BIJ SCHOOL NEEMT DE SPANNING TOE.

HET WIJKTEAM DOET WAT HET KAN EN ADVISEERT EEN INTERVENTIE: ROTS EN WATER.
ROTS EN WATER
Sterk staan → Zelfbeheersing → Respect → Vertrouwen

PASSEND, BEWEZEN, MAAR MET EEN WACHTLIJST.
WACHTLIJST

IN DE TUSSENTIJD GEBEURT IETS OGENSCHIJNLIJKS KLEINS.
Tegen alle zorgen in wil Marc weer op rugby.

GEEN BEHANDELPLAN, GEEN INDICATIE, MAAR EEN VELD, EEN BAL EN DUIDEELIJKE REGELS.
Gaat dit wel goed?
We doen het.

WAT VOLGT IS GEEN INTERVENTIE, MAAR EEN ONTMOETING.
Ik zie je, Marc. Laten we samen werken.

RUGBY BLIJKT PRECIES TE BIEDEN WAT MARC NODIG HEEFT:
STRUCTUUR
GRENZEN
WEDERZIJDS RESPECT

HIJ TREFT EEN TRAINER DIE HEM ZIET, NIET ALS PROBLEEM, MAAR ALS SPELER.
Je maakt fouten. Dat hoort erbij. Belangrijk is wat je ernaar doet.

IEMAND DIE HEM AANSPREKT, CORRIGEERT EN TEGELIJK RUIMTE GEEFT OM TE GROEIEN.
Dit was niet oké. Maar ik weet dat je beter kunt.

BINNEN EEN HALF JAAR VERSCHUIFT ER IETS WEZENLIJKS.
De uitbarstingen verdwijnen naar de achtergrond. Niet omdat ze zijn "behandeld", maar omdat Marc een plek heeft gevonden waar hij zichzelf leert sturen.

VIER JAAR LATER STAAT HIJ NIET MEER AAN DE ZIJLIJN VAN ZIJN EIGEN GEDRAG, MAAR MIDDEN IN HET VELD VAN ANDEREN.
4 Marc is assistent-trainer van de jongste rugbyers.

WAT BEGON ALS ZORG, WERD EEN RELATIE.

WAT STARTTE ALS PROBLEEMGEDRAG, WERD EIGENAARSCHAP.

DIT IS DE BEWEGING VAN MARKT NAAR MENS:
Niet eerst het aanbod, maar de AANSLUITING.
Niet de wachtlijst, maar de RELATIE.
Die ontstaat wanneer iemand GEZIEN wordt in een context die klopt.

VAN MARKT NAAR MENS
NIET HET SYSTEEM ALS STARTPUNT → WEL DE AANSLUITING BIJ DE MENS → EEN CONTEXT DIE KLOPT → RUIMTE OM TE GROEIEN IN VERBINDING → EIGENAARSCHAP EN BETEKENIS ALS RESULTAAT =

11

MEVROUW KARIN PAST NIET.
Niet in de rust van de straat. Niet in de voorspelbaarheid waar buren op rekenen. Niet in de hokjes die professionals graag gebruiken als het gedrag van iemand onbegrijpelijk wordt.

KARIN IS 47 EN WOONT ALLEEN IN EEN GALERIJFLAT.
Ze maakt soms 's nachts lawaai, spreekt mensen op straat indringend aan en belt geregeld boos aan bij buren omdat zij denkt dat er over haar gepraat wordt.
Julie praten wel over mij!

WINKELIERS MIJDEN HAAR. DE WONINGCORPORATIE MELDT OVERLAST.
Niet weer... ik hoef geen problemen.
In het overleg vallen al snel de bekende woorden: meldingen, risico, zorgvrijder, mogelijk opname.

DE SYSTEEMLOGICA LIGT VOORE DE HAND.
OPSCALEN
DOORVERWIJZEN
BESCHERMEN
Alsof onbegrepen gedrag pas serieus wordt genomen wanneer het vertaald wordt in een twaalf zorgarrangement.

MAAR IEMAND STELT EEN ANDERE VRAAG.
Niet: hoe krijgen we Karin uit beeld? Maar: wat heeft deze straat, wat hebben deze buren en wat heeft Karin nodig om het hier vol te houden?

DAN VERSCHUIFT ER IETS.
Een opbouwwerker leert de portiek kennen.
Een buurvrouw blijkt Karin wel te kunnen bereiken.
De wijkagent spreekt niet alleen over handhaving, maar ook over voorspelbaarheid.

DE HUISARTS WORDT AANGEHAAKT.

IN HET BUURTHUIS KRIJGT KARIN EEN HERKENBARE PLEK...
Fijn je er weer te zien, Karin!

ER KOMT EENVOUDIGE ONDERSTEUNING.
Een crisisslijn voor de direct betrokken buren.
Een vast aanspreekpunt in het sociaal team.
Een praktische afspraak: bij spanning eerst contact, dan pas melding.
Specialistische GGZ blijft beschikbaar als nooduitgang, maar is niet langer het eerste antwoord.

DE WINST ZIT NIET ALLEEN IN MINDER ESCALATIE.

DE WINST IS DAT KARIN NIET METEEN HAAR BUURT VERLIEFT.

DAT BUREN NIET ALLEEN KLAGERS ZIJN, MAAR MEDE-DRAGERS VAN DE OPLOSSING.

DAT DE SAMENLEVING HIER NIET FAALT, MAAR GEDOEFD WORDT IN...
VERDRAGEN
BEGREZEN
NABIJ BLIJVEN
Samen maken we er een buurt van.

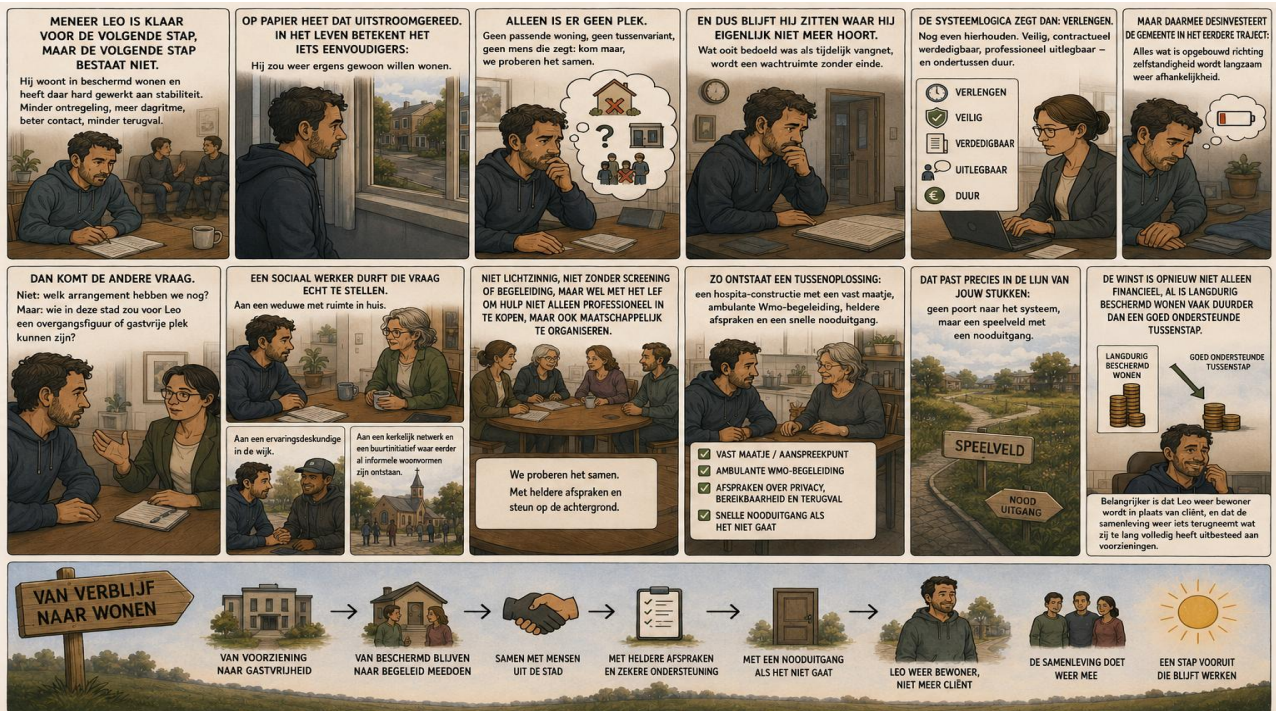
VAN OVERLAST NAAR VERHOUDING.

VAN ZWARE ZORG ALS REFLEX
MELDING EN ONTRUST → LABELS EN RISICO'S → DOORVERWIJZEN EN OPSCALEN → KARIN RAAKT VERDER UIT BEELD → NAAR EEN SOCIALE BASIS DIE IETS KAN DRAGEN → RELATIE EN AANDACHT → RITME EN ZIN IN DE BUURT → SAMENWERKING EN AFSPRAKEN → RUIMTE OM TE KUNNEN ZIJN
Ik hoor erbij. En zij ook.

12

13

14

De essentie

- De echte toets is niet of de gemeente een visie heeft, maar of professionals in concrete situaties mogen en kunnen kiezen voor een oplossing die het dagelijks leven van jong en oud beschermt, ook als die oplossing niet netjes in productboeken past.

15

Leven is meervoudig, niet maakbaar

- Niet ieder pad is recht, niet ieder verhaal zonder rafels
- Mensen ontwikkelen zich in relatie, niet volgens protocol
- Van markt naar mens: verschil erkennen als werkelijkheid

16

Geld als moreel kompas

- Geld vaak discussiepunt in sociaal domein
- Transparant rekenen scherpt morele keuzes
- Wijkteam werkt met publiek geld alsof het eigen portemonnee is
- Vraag: wat zouden wij doen als dit ons eigen geld/kind/buurt was?

17

Andere taal, andere blik

- Minder: toegang, voorkant, uitstroom, caseload
- Meer: relaties, speelvelden, nooduitgangen, gezamenlijke keuzes
- Taal is een lens: hoe we praten, zo kijken we
- Van systeemtaal naar mensentaal

18

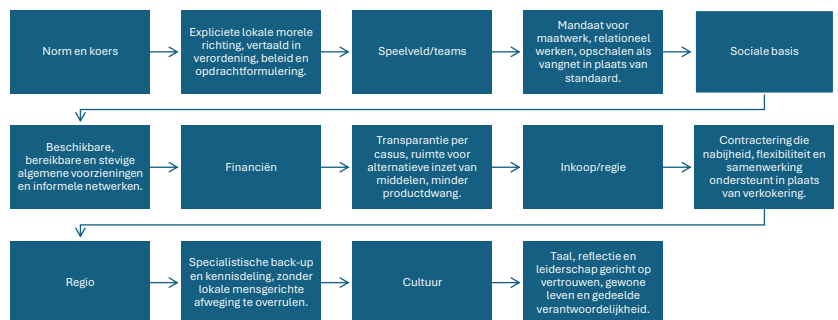
Wat vraagt dit van gemeenten?

- Wet is steun in de rug, geen verdedigingswal
- Bal ligt bij raad en college
 - Die niet wachten op Den Haag, maar eigen norm formuleren
 - Transparant maakt welke hulp wel/niet plicht is – en waarom
 - Die sociale basis als drager ziet, zorg als aanvullend en tijdelijk
 - Wijkteams ruimte geeft voor oplossingen in gewone leven
 - Budgetten open bespreekt: dit bedrag, dit gezin/huishouden, deze plek

19

Randvoorwaarden

20

Het kompas van de bestuurder: stuur!

- De bestuurder moet twee rollen combineren: moreel leider én systeemarchitect.
- Moreel leiderschap begint met de vraag: wat merken inwoners van bestuurlijke keuzes?
- Die vraag verschuift de blik van budget en regels naar nabijheid, samenhang en pedagogische kracht
- De echte keuze is dus: vertrouwen of wantrouwen, gemeenschap of individualisering, vakmanschap of afvinklogica

21

De regio als steunstructuur

Essentie

- Regionale samenwerking heeft alleen legitimiteit als zij de beweging van markt naar mens versterkt - door nabijheid, vakmanschap en publieke verantwoordelijkheid mogelijk te maken.

22

Zie ook:

- [Verruimd Pragmatisme](#)
- [Tussen beleid en leefwereld](#)
- [Bestuurders tussen kompas en ontwerp](#)
- [Jeugdhulp tussen wet en werkelijkheid](#)
- [Van markt naar mens](#)
- [Van mal naar bouwwerk](#)

Achtergrondinformatie en documentatie